

Ecologische beoordeling herziening bestemmingsplan bedrijventerrein Haarveld in Roden

Opdrachtgever Gemeente Noordenveld
Referentie ██████ 2019. Ecologische beoordeling herziening bestemmingsplan
bedrijventerrein Haarveld in Roden. A&W-notitie 3177. Altenburg &
Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 3177haa
Status Definitief
Datum 18 februari 2019
Projectleider ██████
Autorisatie ██████ ██████

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1 t/m 4: Impressie van het plangebied. Linksboven: percelen liggend aan Vlasveen, kijkend in noordelijke richting. Rechtsboven: de recreatieplas in het midden van het bedrijventerrein, kijkend in oostelijke richting. Linksonder: percelen liggend aan Dwazziewegen, kijkend in noordoostelijke richting. Rechtsonder: percelen liggend aan de produktieweg, kijkend in noordwestelijke richting (foto's A&W).

1. Inleiding

De gemeente Noordenveld is voornemens om een herziening uit te voeren van het bestemmingsplan bedrijventerrein Haarveld in Roden. In dit kader is ecologisch onderzoek gewenst om te bepalen welke wettelijk beschermde natuurwaarden (potentieel) in en nabij het gebied aanwezig zijn. Bij toekomstige ontwikkelingen kan dan worden bepaald hoe deze zich verhouden tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Wet natuurbescherming en de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, Leefgebied open grasland voor weidevogels en Ganzenfoerageergebieden. De gemeente Noordenveld heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel noodzakelijk aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 18 december 2018 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het bestemmingsplangebied is gelegen aan de noordoostkant van Roden. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de N372. Aan de zuid- en oostzijde van het plangebied is bestaande bebouwing (industrie) aanwezig. De westzijde van het plangebied wordt begrensd door de verharde weg Aan de vaart en de watergang Rode vaart.

Het plangebied zelf bestaat voor een groot deel uit braakliggende terreinen met in het midden een park met een waterplas. De braakliggende terreinen bestaan uit verruigde voedselrijke graslanden met soorten zoals Engels raaigras, Pitrus en Rode klaver. Op enkele plekken binnen het plangebied zijn reeds bedrijfspannen gerealiseerd. Aan de oostzijde van het plangebied zijn enkele woonhuizen aanwezig. Achter deze woonhuizen, aan de oostzijde zijn tuinen en enkele intensief beheerde graspercelen die begraasd worden door pony's. Verder naar de zuidzijde, grenzend aan de Dwaziewegen, is een boomkwekerij aanwezig. De percelen aan de zuidzijde, grenzend aan de Produktieweg, zijn braakliggende terreinen. Op het moment van het veldbezoek, was ook daar intensief beheerd grasland aanwezig dat door pony's werd begraasd.

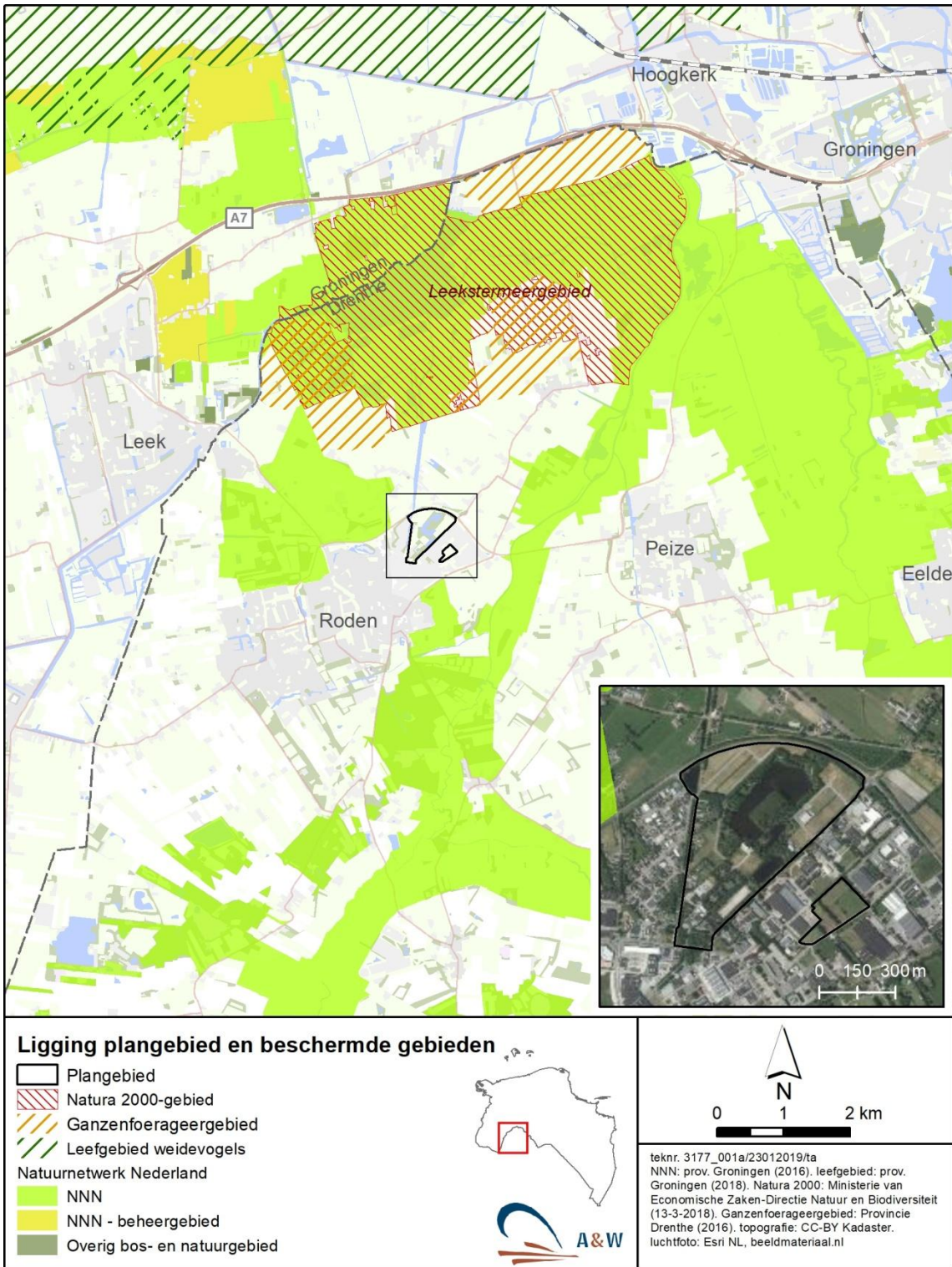
Verspreid over het plangebied is opgaande begroeiing aanwezig in de vorm van houtsingels van zo'n 5 tot 10 meter breed. Daarnaast zijn er verschillende watergangen en waterpartijen te vinden. Aan de noordwestzijde van het plangebied ligt een waterplas. De oevers hiervan zijn begroeid met ruigte. Aan de noordzijde van het bestemmingsplangebied zijn enkele smalle sloten aanwezig. De oevers van deze sloten worden intensief beheerd. In het gebied liggen de verharde wegen Vlasveen, Ekkelkamp, Dwaziewegen, Aan de vaart en aan de zuidzijde de Produktieweg.

Het centrale deel van het plangebied bestaat uit een waterplas. De oevers van deze plas zijn begroeid met rietruigte. Rondom de waterplas ligt een onverhard wandelpad. Daarachter zijn bosschages met loofbomen aanwezig. Daarnaast ligt er aan de oostzijde nog een eikenbosje. Aan de zuidzijde is een grasperceel met enkele eikenbomen aanwezig.

In de huidige situatie is de 'Beheersverordening bedrijvenpark Haarveld' (2013) van de gemeente Noordenveld van toepassing. De doelstelling binnen het plangebied was in eerste instantie om op het bedrijventerrein hoogwaardige bedrijvigheid / hoogwaardige lichte industrie te laten vestigen, die passend zijn in het parkachtige landschap. Doordat het bedrijventerrein in de afgelopen twee decennia nauwelijks gevuld is met dergelijke bedrijven, wil de gemeente Noordenveld het bestemmingsplan herzien. De bestaande bedrijfsbestemming blijft daarbij gehandhaafd, maar de intentie van gemeente Noordenveld is om een ruimer palet aan bedrijven toe te staan. Ook wil de gemeente in delen van het bestemmingsplan bedrijfswoningen toestaan. Een overzicht van de plannen is per mail (d.d. 30-11-2018) toegestuurd.

Er zijn twee bestemmingen aanwezig in het bestemmingsplan.

1. Bestemming **Groen**: Binnen deze bestemming wordt het centraal groengebied (inclusief waterplas) geregeld. De bestemming blijft nagenoeg hetzelfde als in de uitgangssituatie. Hier worden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Nadruk ligt dus op behoud van het groen.
2. Bestemming **Bedrijventerrein**: De toegestane bouwmogelijkheden zijn nagenoeg hetzelfde als in de huidige beheersverordening. Opvallend is dat er binnen deze bestemming een aantal houtsingels/ houtwallen liggen met een forse maat. Mede doordat het bedrijventerrein al geruime tijd op een invulling wacht, zijn deze forse groenstructuren op enkele plaatsen nog forser geworden. Als het bedrijventerrein verder wordt ingevuld, dan is het aannemelijk dat nabij deze houtsingels wordt gebouwd en/of dat deze op een aantal plekken wordt doorbroken.

Figuur 1. De ligging van het bestemmingsplangebied en beschermde gebieden in de omgeving.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen gebieden in de provincie Drenthe ook zijn aangewezen als ganzenfoerageergebied of als leefgebied open grasland voor weidevogels of leefgebied open akker.

3.1 Wet natuurbescherming (Natura 2000)

In de omgeving van het bestemmingsplangebied ligt Natura 2000-gebied 'Leekstermeergebied' (afstand circa 1,2 km, ten noorden van het plangebied).

Het gebied 'Leekstermeergebied' is aangewezen ter bescherming van de broedvogels Porseleinhoen, Kwartelkoning en Rietzanger en van de niet-broedvogels Kolgans, Brandgans en Smient.

De ganzen en de Smient waarvoor Natura 2000-gebieden 'Leekstermeergebied' is aanwezig, slapen in het Natura 2000-gebied en foerageren in gebieden buiten de grenzen van dit gebied. Door de externe werking van de Wet natuurbescherming zijn bovengenoemde mobiele soorten ook beschermd buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Binnen het bestemmingsplangebied liggen graslandpercelen. Vanwege de kleinschaligheid van het landschap en de hoge mate van menselijke verstoring, zijn deze graslanden niet geschikt voor ganzen en Smient. Bovendien is er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatief foerageerhabitat aanwezig. Indien er door toekomstige ontwikkelingen een gedeelte van het grasland verloren gaat, dan zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen van ganzensoorten en de Smient in 'Leekstermeergebied'.

De overige soorten waarvoor Natura 2000-gebied 'Leekstermeergebied' is aangewezen, zijn gebonden aan de biotopen binnen de begrenzingen van deze gebieden. Gezien de afstand tussen het bestemmingsplangebied en de Natura 2000-gebieden zijn op deze soorten geen negatieve effecten van toekomstige ontwikkelingen te verwachten.

Conclusie Natura 2000-gebieden

Om bovenstaande redenen is de conclusie dat er geen relevante ecologische relatie bestaat tussen het plangebied en Natura 2000-gebied 'Leekstermeergebied'. Daarom zijn er geen negatieve effecten te verwachten en is er geen knelpunt met de Wnb.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat het bestemmingsplangebied geen deel uitmaakt van het NNN in Drenthe. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is gelegen op een afstand van circa 300 meter ten westen van het bestemmingsplangebied. De overige nabijgelegen NNN-gebieden liggen op een afstand van 700-800 meter. Het is onwaarschijnlijk dat de beoogde ingrepen direct van invloed zijn op NNN gebieden in de omgeving, gezien de grote afstand tot het bestemmingsplangebied.

3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming

Binnen de provincie Drenthe kunnen gebieden zijn aangewezen als ganzenfoerageergebied of als leefgebied open grasland voor weidevogels of leefgebied open akker. Deze gebieden kennen geen juridische bescherming, maar worden door de provincie gebruikt als kader voor het verlenen van subsidie en het versterken van natuurwaarden.

Het plangebied maakt geen deel uit van gebieden die zijn aangewezen als ganzenfoerageergebied of als leefgebied open grasland voor weidevogels of leefgebied open akker voor akkervogels.

De dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebieden liggen bij het Leekstermeergebied op een afstand van circa 1,2 km ten noorden van het bestemmingsplangebied. Gezien de grote afstand tussen het ganzenfoerageergebied en het bestemmingsplangebied, is er geen ecologische relatie tussen de twee gebieden. Om die reden wordt er geen effect verwacht op ganzenfoerageergebied.

Overige beschermde gebieden liggen op een aanzienlijk grotere afstand van het plangebied. Om die reden is er geen ecologische relatie tussen het bestemmingsplangebied en leefgebied open grasland voor weidevogels of leefgebied open akker voor akkervogels. Daarom wordt er ten aanzien van deze gebieden geen knelpunt verwacht.

Programmatische Aanpak Stikstof

Afhankelijk van de omvang van toekomstige ontwikkelingen binnen het plangebied, is het mogelijk noodzakelijk om een Aerius-berekening uit te laten voeren om te bepalen of er drempelwaarden voor stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden overschreden zal worden.

Conclusie gebiedsbescherming

Bij eventuele toekomstige ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met relevante ecologische relaties tussen het bestemmingsplangebied en Natura 2000-gebieden 'Leekstermeergebied'. Gezien de grote afstand wordt deze ecologische relatie niet verwacht. Daarom zijn er geen negatieve effecten te verwachten en is er geen knelpunt met de Wnb.

Mogelijk moet een stikstofdepositieberekening worden uitgevoerd in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof.

Er worden geen knelpunten met de ecologische wet- en regelgeving voorzien ten aanzien van andere vormen van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder vallen en artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De Provincie Drenthe hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

Gezien de ligging van het plangebied aan de noordoostkant van Roden, de nabijheid van bestaande industrie en de aanwezigheid van voedselrijke graspercelen binnen het plangebied, zijn er beperkte mogelijkheden voor soorten die beschermd zijn volgens de Wnb. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat grotendeels uit intensief grasland, met enkele sloten, een aantal erven en groenstructuren. De groenstructuren bestaan voornamelijk uit bomen op en rond erven. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Het is onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Planten
- Ongewervelden

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijke) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.1 Vissen

De Grote modderkruiper komt voor in de wijde omgeving van het plangebied (van Delft *et al.* 2017; Brouwer *et al.* 2008; NDFF). Er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van het plangebied.

De Grote modderkruiper komt in Drenthe met name voor in de iets voedselarmere beeksystemen en de meren waarin deze uitmondt, zoals het Zuidlaardermeer (Brouwer *et al.* 2008). Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, mede door de aanwezigheid van andere concurrerende algemene vissoorten. De soort wordt om die reden niet in het plangebied verwacht. Indien er door de plannen sloten of andere waterpartijen worden aangetast, is er geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort.

In de omgeving van het plangebied komen geen andere beschermde vissoorten voor. Wel komen er in de sloten en waterplassen algemene vissoorten voor. Ten aanzien van alle vissoorten is het noodzakelijk om de Zorgplicht in acht te nemen. Daarom wordt geadviseerd om zo veel mogelijk te werken richting een open einde van een waterloop, zodat vissen de mogelijkheid krijgen om te ontsnappen. Daarnaast wordt geadviseerd om niet te werken in de periode van het voortplantingsseizoen. Het voortplantingsseizoen van vissen loopt van maart t/m augustus. In dat geval wordt voldaan aan de Zorgplicht en is er geen conflict met de Wet natuurbescherming.

4.2 Amfibieën

Binnen het bestemmingsplangebied bevinden zich verschillende watergangen en waterpartijen. De sloten zijn voedselrijk en de oevers zijn op sommige plekken ruig begroeid, met o.a. Riet en Rietgras. Deze wateren zijn in potentie geschikt als voortplantingswater voor amfibieën. Het is tevens niet uit te sluiten dat het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied of overwinteringsplaats van amfibieën.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb (vrijgesteld)

Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (NDFF, Van Delft *et al.* 2017) en de aanwezige biotopen, wordt een aantal beschermde amfibieënsoorten van artikel 3.10 Wnb verwacht. Het gaat om soorten als Bruine kikker en Gewone pad. Voor de betreffende soorten geldt dat Provinciale Staten van Drenthe een vrijstelling heeft verleend voor het overtreden de verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Om deze redenen

veroorzaken eventuele toekomstige ingrepen in het plangebied naar verwachting geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën.

Ten aanzien van alle amfibieënsoorten is het noodzakelijk om de Zorgplicht in acht te nemen. Daarom wordt geadviseerd om zo veel mogelijk te werken richting een open einde van een waterloop, zodat amfibieën de mogelijkheid krijgen om te ontsnappen. Daarnaast wordt geadviseerd om niet te werken in de periode van het voortplantingsseizoen. Het voortplantingsseizoen van amfibieën loopt van maart t/m augustus. In dat geval wordt voldaan aan de Zorgplicht en is er geen conflict met de Wet natuurbescherming.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb (niet-vrijgesteld)

Niet-vrijgestelde amfibieënsoorten van artikel 3.10 worden binnen plangebied niet verwacht. Om die reden wordt er binnen het bestemmingsplangebied geen knelpunt verwacht met de Wet natuurbescherming.

Amfibieën artikel 3.5 Wnb

Het bestemmingsplan gebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de Poelkikker (van Delft *et al.* 2017; van Uchelen 2010). Binnen het plangebied is potentieel geschikt biotoop voor deze soort aanwezig. Indien bij eventuele werkzaamheden de watergangen of andere waterpartijen worden gedempt en brede stukken oever verdwijnen, kunnen voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen van de Poelkikker aangetast worden. In dat geval is er mogelijk een knelpunt met de Wet natuurbescherming en adviseren wij aanvullend onderzoek naar voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen van Poelkikker uit te voeren.

Overige amfibieënsoorten van artikel 3.5 zoals de Heikikker, worden binnen het bestemmingsplangebied niet verwacht omdat geschikt biotoop voor deze soorten ontbreekt.

Conclusie amfibieën

Indien er bij toekomstige ontwikkelingen werkzaamheden plaatsvinden waarbij eventuele watergangen en waterpartijen gedempt worden, of grote stukken oever verdwijnen, kunnen voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen van de Poelkikker aangetast worden. In dat geval is er een knelpunt met de Wnb ten aanzien van deze soort en adviseren wij aanvullend onderzoek naar voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen van Poelkikker uit te voeren.

Ten aanzien van overige amfibieënsoorten worden binnen het bestemmingsplangebied geen knelpunten met de Wnb verwacht.

4.3 Reptielen

In de wijde omgeving van het bestemmingsplangebied komen diverse reptielensoorten voor (van Delft *et al.* 2017; van Uchelen 2010). Binnen het bestemmingsplangebied zijn ruig begroeide oevers van waterpartijen en bomensingels aanwezig. Deze elementen zijn in potentie geschikt als leefgebied van een aantal reptielensoorten.

Reptielen artikel 3.10 Wnb (niet-vrijgesteld)

Ringslang

De dichtstbijzijnde bekende waarnemingen van Ringslang zijn in het Mensingerbos aan de zuidkant van Roden (NDFF). Hoewel zwerfende exemplaren niet uitgesloten zijn, ligt het bestemmingsplangebied in principe buiten het verspreidingsgebied van Ringslang. Het parkachtige landschap van het bestemmingsplangebied biedt bovendien geen geschikt biotoop voor deze soort. Om die reden wordt de Ringslang hier niet verwacht en is er geen knelpunt met de Wnb ten aanzien van deze soort.

Levendbarende hagedis

Binnen het bestemmingsplangebied is geen optimaal biotoop voor de Levendbarende hagedis aanwezig. Gezien de brede habitatkeuze van de soort, vormen de houtsingels wel potentieel leefgebied voor deze soort. Indien er in het kader van toekomstige ontwikkelingen grootschalige kapwerkzaamheden van de houtsingels plaatsvinden, kan daarbij mogelijk leefgebied van de Levendbarende hagedis aangetast worden. In dat geval is er een knelpunt met de Wet natuurbescherming. Geadviseerd wordt om in dat geval voorafgaand aan de kapwerkzaamheden, een veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de soort.

Overige soorten 3.10 Wnb (niet-vrijgesteld)

Overige niet vrijgestelde reptielensoorten van artikel 3.10 zoals de Hazelworm en Adder, worden binnen het bestemmingsplangebied niet verwacht omdat geschikt biotoop voor deze soorten ontbreekt.

Reptielen artikel 3.5 Wnb

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt als biotoop voor reptielensoorten van artikel 3.5 Wnb. Deze worden daarom ook niet verwacht. Er is om die reden geen knelpunt met de Wnb ten aanzien van deze soorten.

Conclusie reptielen

Indien er in het kader van toekomstige ontwikkelingen grootschalige kapwerkzaamheden van de bomensingels plaatsvinden, kan daarbij mogelijk leefgebied van de Levendbarende hagedis worden aangetast. In dat geval is er sprake van een knelpunt met de Wet natuurbescherming. Geadviseerd wordt om in dat geval voorafgaand aan de kapwerkzaamheden, een veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de Levendbarende hagedis.

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt als biotoop voor overige reptielensoorten en is er geen knelpunt met de Wnb ten aanzien van overige reptielensoorten

4.4 Vogels

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder artikel 3.1 Wnb. Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Aantasting van nesten is niet toegestaan.

In het plangebied is opgaande begroeiing aanwezig zoals bomensingels en bosschages. Hier kunnen algemeen voorkomende vogels tot broeden komen, zoals Merel, Zwartkop, Tjiftjaf, Roodborst, Koolmees en Houtduif. Daarnaast kunnen langs de oevers van waterpartijen bijvoorbeeld watervogels zoals Meerkoet en Wilde eend tot broeden komen. Tevens zijn er broedmogelijkheden op of aan de bebouwing binnen het plangebied. Soorten als Boerenzwaluw, Huiszwaluw en Spreeuw zouden hier kunnen broeden en er zijn mogelijkheden voor Gierzwaluw en Huismus (zie hieronder). De verruigde graslanden binnen het bestemmingsplangebied zijn niet geschikt voor grondbroedende weidevogels, vanwege de hoge mate van menselijke verstoring.

Bij eventuele toekomstige ontwikkelingen, dient rekening gehouden te worden met broedvogels. Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden aangetast. Dit is mogelijk door

geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden aangetast, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen bij de Wet natuurbescherming.

Nestplaatsen van soorten zoals Boomvalk, Buizerd, Havik, Sperwer en Ransuil, waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, kunnen in principe in de opgaande begroeiing binnen het plangebied voorkomen. Indien bij toekomstige ontwikkelingen werkzaamheden gepland worden waarbij bomen worden gekapt of binnen een straal van 75 meter rond (hoge) bomen gewerkt wordt, dient vooraf te worden bepaald of er nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn.

Binnen het bestemmingsplangebied staan enkele woningen. Deze bieden in principe mogelijkheden voor nestplaatsen van de Huismus en Gierzwaluw. Deze soorten vallen in categorie 2 van de lijst van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. In de omgeving van Roden komen nestplaatsen van beide soorten algemeen voor (SOVON). Daarom zijn ook binnen het bestemmingsplangebied in principe nestplaatsen van de Gierzwaluw en Huismus te verwachten.

Bij eventuele toekomstige ontwikkelingen waarbij bebouwing wordt aangetast, moet mogelijk aanvullend onderzoek worden uitgevoerd om te bepalen of er nestplaatsen van de Huismus en de Gierzwaluw worden aangetast. Of dit nodig is, is afhankelijk van de aard van de werkzaamheden. Indien door de geplande werkzaamheden jaarrond beschermde nestplaatsen van de bovengenoemde soorten zullen worden aangetast, ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming. In dat geval dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing te worden verkregen bij het bevoegd gezag (Provincie Drenthe).

Conclusie vogels

Broedende vogels algemeen

Bij eventuele toekomstige ontwikkelingen dient het verstoren van broedende vogels door werkzaamheden te worden voorkomen. Maatregelen om het verstoren van broedende vogels te voorkomen worden in bovenstaande paragraaf beschreven. Indien door uitvoering van werkzaamheden toch broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten worden verstoord, zal een conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Binnen het bestemmingsplangebied zijn mogelijkheden aanwezig voor nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Het gaat om soorten zoals Huismus en Gierzwaluw in bebouwing en soorten zoals Buizerd, Havik en Ransuil in bomen. Nestplaatsen van dergelijke soorten dienen gedurende het gehele jaar intact gehouden te worden en mogen niet worden verstoord gedurende de periode dat het nest in gebruik is. Bij toekomstige werkzaamheden waarbij bebouwing of bomen worden aangetast, is aanvullend onderzoek naar de aan- of afwezigheid van

jaarrond beschermde nestplaatsen nodig. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetast, ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming en dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing te worden verkregen.

4.5 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in § 4.6 behandeld.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor, namelijk Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Gewone grootovleermuis, Franjestaart (Vos 2010, NDFP). Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder zijn deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Het is mogelijk dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing binnen het plangebied aanwezig zijn. Indien werkzaamheden gepland worden aan bebouwing, dient te worden ingeschat of vleermuisonderzoek moet worden uitgevoerd op de planlocatie. Indien na aanvullend onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebied aanwezig zijn, en deze door de werkzaamheden verloren gaan, dan ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming. In dat geval dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing te worden verkregen.

Binnen het plangebied zijn op een aantal plekken oudere bomen en/ of bomen met grote stukken loszittend schors en holtes aanwezig, waarin mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen worden verwacht. Ook indien bij toekomstige ontwikkelingen bomen gekapt zullen worden, dient tijdig te worden bepaald of voorafgaand aan de werkzaamheden aanvullend vleermuisonderzoek moet worden uitgevoerd. Indien na aanvullend onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen binnen het plangebied aanwezig zijn, en deze door de werkzaamheden verloren gaan, dan ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming

Foerageergebied en vliegroutes

Binnen het plangebied zijn in principe mogelijkheden aanwezig voor foeragerende vleermuizen. Deze worden voornamelijk verwacht boven opgaande begroeiing en waterpartijen. Ook boven grasland kunnen vleermuizen foerageren, maar grasland is slechts marginaal geschikt als foerageergebied.

Om zich te oriënteren gebruiken vleermuizen lijnvormige landschapselementen zoals watergangen en bomerijen. De bomensingels die in het plangebied aanwezig zijn, kunnen in principe door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute. Zowel voor foerageergebied als voor vliegroutes is er voldoende alternatief in de directe omgeving van het bestemmingsplangebied aanwezig.

Om deze redenen mag worden geconcludeerd dat bij eventueel toekomstige ontwikkelingen de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen, ten aanzien van foerageergebied en vliegroutes, blijft gewaarborgd. Er is daarom geen knelpunt met de wet natuurbescherming verwacht ten aanzien van foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen.

Conclusie vleermuizen

Binnen het plangebied kunnen verblijfplaatsen vleermuizen aanwezig zijn. Indien deze worden aangetast of vleermuizen worden verstoord, ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming. In dat geval is een ontheffing voor de werkzaamheden noodzakelijk. Om te bepalen of door de geplande werkzaamheden vleermuizen worden verstoord, moet mogelijk aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgevoerd.

4.6 Overige zoogdiersoorten

Overige zoogdiersoorten artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen)

Van de zoogdiersoorten die worden beschermd volgens artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen), komt alleen de Otter voor in de omgeving van Roden (Vos 2010, NDFF). Er is een recente waarneming bekend van de Otter aan de noordkant van het plangebied bij de N372 (Noordholt). Aangezien het plangebied zelf niet geschikt is, en de dichtstbijzijnde populaties op aanzienlijk grotere afstand zitten, gaat het hierbij vermoedelijk om een zwervend exemplaar. Om bovenstaande redenen zal door eventuele toekomstige ontwikkelingen geen conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming ten aanzien van de Otter.

Overige zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb (vrijgesteld)

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt die zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals Aardmuis, Bosmuis, Egel, Mol, Haas en Konijn (Vos 2010, NDFF). Het plangebied zou in principe geschikt zijn voor deze soorten. Tijdens het veldbezoek werden verschillende molshopen waargenomen in het grasland. Provinciale Staten van Drenthe heeft vrijstelling van de Wnb verleend voor deze soorten bij projecten in het kader van ruimtelijk ontwikkeling. Wel geldt ten aanzien van alle soorten de zorgplicht. Hieraan kan worden voldaan door dieren de gelegenheid te geven om weg te vluchten van de werkzaamheden.

Overige zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb (niet vrijgesteld)

Daarnaast komen er enkele niet-vrijgestelde zoogdiersoorten voor in de directe omgeving van het bestemmingsplangebied (Vos 2010). Deze soorten worden hieronder besproken.

Waterspitsmuis

In de omgeving van Roden komt de volgens artikel 3.10 Wnb beschermde Waterspitsmuis voor (Melis 2012, NDFF). Het bestemmingsplangebied biedt geen optimaal biotoop voor deze soort, maar aanwezigheid van Waterspitsmuis in de ruig begroeide oevers van de verschillende waterpartijen kan niet geheel worden uitgesloten. Indien er door toekomstige ontwikkelingen grote delen van de oevers van de waterpartijen worden aangetast, wordt er mogelijk leefgebied van Waterspitsmuis aangetast. Daarmee ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming. In dat geval moet er voor aanvang van de werkzaamheden een aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze soort plaatsvinden.

Eekhoorn

In de wijde omgeving van het bestemmingsplangebied komt de Eekhoorn voor. In de directe omgeving van het bestemmingsplangebied zijn geen waarnemingen bekend. De Eekhoorn is een soort die voorkomt in uitgestrekte (naald)bossen. Het parkachtige landschap in het plangebied is echter te kleinschalig en daarom suboptimaal voor deze soort. De Eekhoorn wordt hier daarom niet verwacht. Er ontstaat door mogelijke toekomstige ontwikkelingen daarom geen knelpunt ten aanzien van de deze soort.

Conclusie 'Overige zoogdiersoorten'

Indien er door toekomstige ontwikkelingen grote delen van de ruig begroeide oevers verdwijnen, wordt mogelijk leefgebied van de Waterspitsmuis aangetast. In dat geval is er sprake van een knelpunt met de Wet natuurbescherming en dient er voorafgaand aan de werkzaamheden aanvullend onderzoek plaats te vinden.

Ten aanzien van overige beschermde zoogdiersoorten wordt geen knelpunt met de Wet natuurbescherming verwacht bij eventuele toekomstige ontwikkelingen. Wel geldt ten aanzien van alle zoogdiersoorten de zorgplicht.

5. Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het plangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, NNN en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Wet natuurbescherming: Natura 2000

Er bestaat geen relevante ecologische relatie tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Leekstermeergebied. Er is daarom geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000 gebieden.

Afhankelijk van de omvang van toekomstige ontwikkelingen binnen het plangebied, is het mogelijk noodzakelijk om een Aerius berekening uit te laten voeren om te bepalen of er drempelwaarden voor stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden overschreden zullen worden.

Overige gebiedsbescherming

Het bestemmingsplangebied ligt niet in overige beschermde gebieden. Door toekomstige ontwikkelen zal daarom geen conflict ontstaan met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming in Drenthe (regelgeving betreffende het NNN, ganzenfoerageergebied of leefgebied open grasland voor weidevogels of leefgebied open akker

Soortbescherming

Amfibieën

Indien er bij toekomstige ontwikkelingen werkzaamheden plaatsvinden waarbij eventuele watergangen en waterpartijen gedempt worden, of grote stukken oever verdwijnen, kunnen mogelijke voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen van de Poelkikker aangetast worden. In dat geval is er een knelpunt met de Wnb ten aanzien van deze soort en adviseren wij aanvullend onderzoek naar voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen van Poelkikker uit te voeren.

Ten aanzien van overige amfibieënsoorten worden binnen het bestemmingsplangebied geen knelpunten met de Wnb verwacht.

Reptielen

Indien er in het kader van toekomstige ontwikkelingen grootschalige kapwerkzaamheden van de bomensingels plaatsvinden, kan daarbij mogelijk leefgebied van de Levendbarende hagedis worden aangetast. In dat geval is er sprake van een knelpunt met de Wet natuurbescherming. Geadviseerd wordt om in dat geval voorafgaand aan de kapwerkzaamheden, een veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de Levendbarende hagedis.

Vogels

Broedende vogels

Binnen het plangebied zijn mogelijkheden voor broedvogels aanwezig. Bij eventuele toekomstige werkzaamheden dient hier rekening mee te worden gehouden. Door werkzaamheden mogen geen broedende vogels en hun nesten worden verstoord. In paragraaf 4.4. is beschreven hoe aan die voorwaarde kan worden voldaan.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Binnen het bestemmingsplangebied zijn mogelijkheden aanwezig voor nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Het gaat om soorten zoals Huismus en Gierwaluw in bebouwing en soorten zoals Buizerd, Havik en Ransuil in bomen. Nestplaatsen van dergelijke soorten dienen gedurende het gehele jaar intact gehouden te worden en mogen niet worden verstoord gedurende de periode dat het nest in gebruik is. Bij toekomstige werkzaamheden waarbij bebouwing of bomen worden aangetast, is aanvullend onderzoek naar de aan- of afwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen nodig. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetast, ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming en dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing te worden verkregen.

Vleermuizen

Binnen het bestemmingsplangebied zijn mogelijkheden aanwezig voor verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen en in de bebouwing binnen het plangebied. Bij toekomstige ontwikkelingen dient te worden voorkomen dat verblijfplaatsen van vleermuizen worden verstoord. Afhankelijk van het type werkzaamheden, is het mogelijk dat voorafgaand aan de werkzaamheden aanvullend vleermuisonderzoek moet worden uitgevoerd om te bepalen of door uitvoering van de plannen een conflict met de Wnb ontstaat. Ten aanzien van vliegroutes en foerageroutes wordt geen knelpunt met de Wet natuurbescherming verwacht.

Overige soorten

Ten aanzien van overige soorten wordt door eventuele toekomstige ontwikkelingen geen knelpunt verwacht met de Wet natuurbescherming.

Literatuur

- Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, A.J. Scheper & P.P. Schollema. 2008. Vissenatlas Groningen Drenthe. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Van Delft, J., Kranenbarg, J., de Bruin, A., Frigge, P. 2017. Waarnemingenoverzicht 2016. Bijlage RAVON 67, jaargang 19 (4).
- van Uchelen, E. 2010. Amfibieën en reptielen in Drenthe; voorkomen en levenswijze. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Vos 2010. Verspreidingsatlas van de zoogdieren van Drenthe. Werkatlas, september 2010.

Websites

- NDFF